

Rapport

Projectnummer: 357478

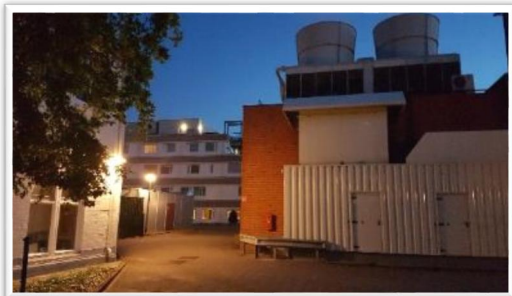
Referentienummer: SWNL0216162

Datum: 16-11-2017

Aanvullend natuuronderzoek Ziekenhuis Alkmaar

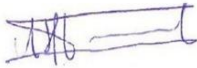
Aanvullend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur

Definitief

Opdrachtgever:
Noordwest Ziekenhuisgroep
Postbus 501
1800 AM Alkmaar

Verantwoording

Titel	Aanvullend natuuronderzoek Ziekenhuis Alkmaar
Subtitel	Aanvullend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur
Projectnummer	357478
Referentienummer	SWNL0216162
Revisie	D4
Datum	16-11-2017
Auteur(s)	David van der Veen, Richard Witte
E-mailadres	david.vanderveen@sweco.nl
Gecontroleerd door	Daniël Tuitert
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Maarten Mouissie
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Kader van het onderzoek.....	4
1.2	Aanleiding en doel	4
2	Wettelijk kader	7
2.1	Wet natuurbescherming.....	7
2.2	Beoordelingskader	8
3	Methodiek.....	9
3.1	Inleiding.....	9
3.2	Vaatplanten	9
3.3	Vleermuizen	9
3.4	Marterachtigen.....	11
3.5	Vogels	12
4	Resultaten veldonderzoek.....	14
4.1	Flora.....	14
4.2	Vleermuizen	15
4.2.1	Verblijfplaatsen.....	15
4.2.2	Foerageergebieden	17
4.2.3	Vliegroutes	18
4.3	Marterachtigen.....	20
4.4	Vogels	20
5	Effecten en toetsing.....	23
5.1	Vaatplanten	23
5.2	Vleermuizen	23
5.2.1	Verblijfplaatsen.....	23
5.2.2	Foerageergebied	26
5.2.3	Vliegroutes	27
5.3	Marterachtigen.....	28
5.4	Vogels	28
6	Conclusie en aanbevelingen	30
6.1	Conclusie	30
6.1.1	Vaatplanten.....	30
6.1.2	Vleermuizen	30
6.1.3	Marterachtigen	30
6.1.4	Vogels.....	30
6.2	Aanbevelingen.....	31
	Fotobijlage	32

1 Inleiding

1.1 Kader van het onderzoek

Projecten of handelingen dienen te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden. In het Verkennend natuuronderzoek (Sweco juni 2017¹) is getoetst aan deze wetgeving, waarbij met betrekking tot soortenbescherming is geconcludeerd dat vervolgonderzoek noodzakelijk is naar enkele beschermde soort(groep)en. Het betreft de volgende soort(groep)en:

- vaatplanten;
- vleermuizen;
- marterachtigen;
- jaarrond beschermde nesten (zoals van buizerd, huismus, gierzwaluw, steenuil en kerkuil);
- niet-jaarrond beschermde nesten van de bosuil.

Aanvullend op dit onderzoek, loopt er momenteel ook nog een veldonderzoek naar paddenstoelen. Paddenstoelen zijn niet beschermd op grond van de Wet natuurbescherming. Op deze soortgroep wordt derhalve in voorliggende rapportage niet nader ingegaan. De resultaten van het aanvullend veldonderzoek naar paddenstoelen zullen in een separate rapportage worden weergegeven. Indien de resultaten hiertoe aanleiding geven zullen deze in het kader van de zorgplicht worden betrokken bij de uitwerking en uitvoering van het plan.

1.2 Aanleiding en doel

De huisvesting van de Noordwest Ziekenhuisgroep locatie Alkmaar (hierna: Noordwest) vraagt al langere tijd om ingrijpende vernieuwing om aan de wettelijke eisen voor gezondheidszorg te kunnen blijven voldoen. Noordwest heeft besloten tot een gefaseerde herontwikkeling. Voorafgaand aan de herontwikkeling is een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd, wat de basis vormt voor dit aanvullend natuuronderzoek. Het doel van het aanvullend veldonderzoek is om vast te stellen of er verblijfplaatsen en/of essentieel leefgebied van op grond van de Wet natuurbescherming beschermde soorten vaatplanten, vleermuizen, (kleine) marterachtigen of vogels met een jaarrond beschermde nestplaats of vogels van categorie 5 van de lijst jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied. Indien dit het geval is, dan wordt aan de hand van het aanvullend veldonderzoek bepaald welke functie(s) het onderzoeksgebied voor de betreffende soort(en) heeft. Het aanvullend natuuronderzoek heeft zich niet beperkt tot alleen het plangebied, er is ook (ruim) buiten het plangebied onderzocht op deze soort(groep)en (zie Figuur 1-1, groene streepjeslijn voor het onderzoeksgebied). Figuur 1-2 tot en met figuur 1-4 geven een indruk van het plangebied.

¹ Sweco, Verkennend natuuronderzoek, revisie D1, kenmerk SWNL0207788, 8 juni 2017

Figuur 1-1 Plangebied (rode streepjeslijn) en onderzoeksbied (groene streepjeslijn).

Figuur 1-2 Indruk beoogde te amoveren delen Westerlicht

Figuur 1-3 Indruk beoogde te amoveren delen ziekenhuis

Figuur 1-4 Indruk beoogd te kappen deel Westerhout

2 Wettelijk kader

2.1 Wet natuurbescherming

In de Wet natuurbescherming is per 1 januari 2017 de bescherming van flora en fauna in Nederland geregeld. Ten aanzien van beschermde soorten is er een en ander in de Wet natuurbescherming verandert ten opzichte van de Flora- en faunawet. Zo zijn enkele soorten die onder de Flora- en faunawet (zwaarder) waren beschermd onder de Wet natuurbescherming niet langer wettelijk beschermd. De nieuwe wet biedt daarnaast bescherming aan enkele soorten die onder de Flora- en faunawet nog niet beschermd waren.

In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd, waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te v.
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
- onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de wet, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
  - onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
  - onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de wet, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten* geldt een vergelijkbaar stelsel van verbodsbepalingen als in de Flora- en faunawet het geval is. Dat betekent dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet opzettelijk mogen worden gedood of verwond.

Voor *andere beschermde soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van EZ) de vrijheid heeft om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming.

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld (zoals de bunzing, wezel en hermelijn in de provincie Noord-Holland) is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming noodzakelijk indien sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Deze kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort(en) niet in het geding is. Voor vogels en Habitatrichtlijn bijlage IV soorten geldt bovendien dat sprake moet zijn van een in de wet genoemd belang en er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is indien dit geen wezenlijke invloed heeft op de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort(en). Het is ook mogelijk om voor beide categorieën soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de nieuwe wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

2.2 Beoordelingskader

Uit de Wet natuurbescherming volgt dat het zonder ontheffing of vrijstelling niet is toegestaan om verbodsbepalingen ten aanzien van vogels, Habitatrichtlijn Bijlage IV soorten en andere beschermde soorten te overtreden. Om te voorkomen dat verbodsbepalingen worden overtreden, kunnen mitigerende maatregelen worden getroffen. Indien deze mitigerende maatregelen tijdig functioneel zijn, zodanig dat daardoor geen sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming, dan kunnen werkzaamheden doorgang vinden zonder ontheffing. Indien deze mitigerende maatregelen niet tijdig functioneel zijn, is sprake van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming en dient een ontheffing aangevraagd te worden. In dat geval moet

(veelal) compensatie plaatsvinden om de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort(en) te kunnen garanderen.

Ten aanzien van foerageergebied en/of vliegroutes van bijvoorbeeld vleermuizen geldt dat deze in beginsel geen onderdeel uitmaken van de in de verbodsbepalingen genoemde voortplantings- en rustplaatsen van een soort. Alleen wanneer deze samenvallen met de voortplantings- of rustplaatsen van de soort vormen ze een voortplantings- of rustplaats in de zin van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Wanneer het foerageergebied en/of de vliegroute niet samenvalt met de voortplantings- en rustplaats van de soort, dan worden alleen verbodsbepalingen overtreden wanneer zodanig veel (essentieel) foerageergebied wordt aangetast of wanneer een (essentiële) vliegroute zodanig wordt aangetast dat daardoor de functionaliteit van de elders gelegen voortplantings- en rustplaats van de soort wordt aangetast.

3 Methodiek

3.1 Inleiding

Aan de hand van aanvullend veldonderzoek is in beeld gebracht welke (niet-vrijgestelde) beschermde soorten vaatplanten, vleermuizen, (kleine) marterachtigen en vogels er in en rond het plangebied voorkomen. De focus ligt daarbij op het vaststellen van (vaste) voortplantings- en rustplaatsen van soorten. Daarnaast is gekeken of het plangebied en/of de directe omgeving essentieel foerageergebied en/of leefgebied vormt voor beschermde soorten en of sprake is van essentiële vliegroutes van vleermuizen. De werkwijze is per soort(groep) nader omschreven in onderstaande paragrafen. Aan de hand van de onderzoeksgegevens is beoordeeld of soort(groep(en)) beïnvloed kunnen worden door voorgenomen activiteiten en of dit leidt tot een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Op basis van deze analyse wordt geconcludeerd voor welke soort(groep(en)) een ontheffing in kader van de Wet natuurbescherming aangevraagd moet worden.

3.2 Vaatplanten

Dit onderzoek is op 11 april 2017 en 14 juni 2017 uitgevoerd door een ecooloog van Sweco, en op 4 juli 2017 door een flora specialist van bureau van der Goes en Groot². Deze onderzoeksdagen vallen binnen de bloeiperiode van beschermde flora en zijn daarmee voldoende geschikt om aan-/afwezigheid van beschermde flora te kunnen vaststellen.

3.3 Vleermuizen

Uit het verkennend natuuronderzoek is gebleken dat de volgende vleermuisfuncties in het onderzoeksgebied aanwezig kunnen zijn:

- voortplantings- en rustplaatsen (zomer-, kraam-, paar- of winterverblijfplaatsen);
- foerageergebied;
- vliegroute.

Aan de hand van aanvullend vleermuisonderzoek is nader beschouwd welke functie(s) de gebouwen, de bomen en het (park)bos hebben voor vleermuizen. Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door vleermuisdeskundigen van Sweco, Bureau Endemica en Natuurlijke Zaken (Stichting Landschap Noord-Holland). Daarbij is onder meer gebruik gemaakt van Petersson D240x batdetectors, Elecon batloggers met opnamefuncties en Pulsar nachtkijkers.

² Spaargaren, J.J. & T. Damm, 2017. Inventarisatie Westerhout en terrein Ziekenhuis Alkmaar. Beschermde en bedreigde hogere planten. G&G-rapport 2017-26, Van der Goes en Groot, Alkmaar/Kwintseil.

Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden conform het Vleermuisprotocol 2017³.

Daarbij zijn de volgende functies onderzocht:

- kraamverblijfplaats: minstens twee bezoeken in de periode 15 mei - 15 juli (voor soorten als watervleermuis: 1 juni- 15 juli);
- zomerverblijfplaats: minstens drie bezoeken in de periode 15 april - 15 augustus (minstens één in de ochtend en twee in de nacht);
- paarverblijf- en zwermplaats: minstens twee bezoeken in de periode 15 augustus - 15 september;
- vliegroute: minstens twee bezoeken in de periode 15 april - 15 september (minstens één in de kraamperiode);
- foerageergebied: minstens twee bezoeken in de periode 15 april - 1 oktober (voor soorten als watervleermuis: 15 april - 15 september);
- zwermende gewone dwergvleermuizen met betrekking tot winterverblijfplaatsen: minstens twee bezoeken in de periode 1 augustus - 10 september.

In onderstaande tabel is aangegeven op welke dagen en onder welke condities de veldbezoeken naar vleermuizen zijn uitgevoerd.

---

³ www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol

Tabel 3.3: Data en condities vleermuisonderzoek

Datum	Zon op	Zon onder	Start	Einde	Temp	Weer	Onderzoek naar
12-09-2016	n.v.t.	20:00 u	21:00 u	23:00 u	18°C	Helder, droog, onbewolkt	Vliegroule/ foerageergebied, vaste paar- en baltsverblijfplaats
28-09-2016	n.v.t.	19:15 u	20:15 u	23:00 u	20°C	Helder, droog, bewolkt	Vliegroule/ foerageergebied, vaste paar- en baltsverblijfplaats
18-04-2017	n.v.t.	20:45 u	22:00 u	23:05 u	5°C	Helder, droog, half bewolkt	Vliegroule/ foerageergebied, vaste zomerverblijfplaats gewone grootoorvleermuis
19-04-2017	n.v.t.	20:45 u	20:30 u	22:30 u	5°C	Helder, droog, half bewolkt	Vliegroule/ foerageergebied, vaste zomerverblijfplaats gewone grootoorvleermuis
30-04-2017	n.v.t.	21:00 u	20:50 u	23:30 u	12°C	Helder, droog, zwaarbewolkt	Vliegroule/ foerageergebied, vaste zomer verblijfplaats
11-05-2017	n.v.t.	21:20 u	21:20 u	00:30 u	17°C	Helder, droog, half bewolkt	Vaste zomerverblijfplaats extra laat i.v.m. gewone grootoorvleermuis
01-06-2017	05:25 u	n.v.t.	03:45 u	05:00 u	10°C	Helder, droog, half bewolkt	Vliegroule/ foerageergebied, vaste kraam- en zomerverblijfplaats
14-06-2017	05:15 u	n.v.t.	01:45 u	05:15 u	8°C	Helder, droog, half bewolkt	Vliegroule/ foerageergebied, vaste kraam- en zomerverblijfplaats
04-07-2017	n.v.t.	22:00 u	21:50 u	00:30 u	15°C	Helder, droog, bewolkt	Vliegroule/ foerageergebied, vaste kraam- en zomerverblijfplaats
18-07-2017	05:40 u	n.v.t.	03:00 u	05:50 u	15°C	Helder, droog, bewolkt	Vliegroule/ foerageergebied, vaste kraam- en zomerverblijfplaats
17-08-2017	n.v.t.	20:58 u	00:00 u	02:00 u	14°C	Helder, droog, bewolkt	Vliegroule/ foerageergebied, vaste paar- en baltsverblijfplaats, inclusief zwermgedrag gewone dwergvleermuis
11-09-2017	n.v.t.	20:00 u	22:00 u	02:00 u	14°C	Motregen - bewolkt	Vliegroule/ foerageergebied, vaste paar- en baltsverblijfplaats inclusief zwermgedrag gewone dwergvleermuis
18-09-2017	07:20 u	19:45 u	02:00 u	06:00 u	9°C	Helder, droog, bewolkt	Vliegroule/ foerageergebied, vaste paar- en baltsverblijfplaats inclusief zwermgedrag gewone dwergvleermuis
19-09-2017 - 25-09-2017	07:20 u 07:30 u	19:45 u 19:30 u	06:00 u 09:30 u	07:30 u 10:30 u	Gem. 12°C	Helder, droog, bewolkt Helder, droog, bewolkt	Inpandig onderzoek en plaatsen batlogger Inpandig onderzoek en ophalen en uitlezen batlogger
26-09-2017	07:30 u.	19:30 u	02:00 u	06:00 u	9°C	Helder, droog, bewolkt	Vliegroule/ foerageergebied, vaste paar- en baltsverblijfplaats inclusief zwermgedrag gewone dwergvleermuis

3.4 Marterachtigen

De bebouwing in het plangebied is waar relevant door middel van een visuele inspectie onderzocht op sporen van steenmarter. Prooi-resten en/of uitwerpselen (latrines) kunnen duiden op aanwezigheid van steenmarter in bebouwing.

Het onderzoek met cameravallen (onder andere Mostela-kasten) is uitgevoerd in de periode van 7 maart t/m 11 april 2017 en in de periode van 20 augustus t/m 20 september 2017. Voor het onderzoek is aangesloten op de methodiek zoals voorgesteld door de Provincie Noord-Holland (Handreiking wezel, hermelijn en bunzing. Provincie Noord-Holland 2017). De methodiek houdt in dat er cameravallen worden geplaatst op kansrijke plekken in de voor deze soorten geschikt geachte landschapselementen. Per hectare geschikt gebied zijn vier cameravallen geplaatst, die gedurende vier weken blijven staan in de periode dat de

dieren het meest actief zijn. In het onderzoek zijn zes cameravallen gebruikt, te weten vier reguliere en twee zogenaamde Mostela's (alle camera's zijn van het merk Bushnell). De camera's werden ingesteld zodat er filmopnamen werden gemaakt. Dit vergroot de kans op een duidelijke zichtwaarneming bij snelle soorten ten opzichte van foto's. De cameravallen zijn verspreid over het onderzoeksgebied geplaatst, op de meest kansrijke plekken. Dit betreft met name plekken met oude boomstammen en struweel in het westelijk deel van Westerhout.

3.5 Vogels

Tijdens de veldbezoeken op 11 december 2016 en 23 februari 2017 (verkennend natuuronderzoek) en 16 maart 2017 waren de bomen in het onderzoeksgebied grotendeels vrij van blad, waardoor aanwezigheid van grotere jaarrond beschermde nesten in bomen goed waargenomen kon worden. Tijdens deze bezoeken zijn geen (potentiele) jaarrond beschermde nesten (zoals van boomvalk, ransuil of buizerd) aangetroffen in het onderzoeksgebied. Wel is een potentiële nestplaats van de bosuil aangetroffen in een boom (B3) in het Westerhout. Aanvullend op deze bezoeken heeft in het voorjaar gericht veldonderzoek plaatsgevonden naar aanwezigheid van mogelijke bezette jaarrond beschermde vogelnesten en nestplaatsen van de bosuil. Er is zowel gezocht naar nesten van gebouwbewonende soorten zoals huismus, gierzwaluw, steenuil en kerkuil als naar nesten van boombewonende soorten zoals roofvogels, bosuil en roek. Het onderzoek is waar mogelijk uitgevoerd conform de RVO Soortenstandaards/BIJ12 kennisdocumenten. De aanwezigheid van overige relevante jaarrond beschermde nesten, waarvoor geen soortenstandaards/kennisdocumenten zijn gepubliceerd, zijn conform de SOVON-telrichtlijnen onderzocht.

De minimaal benodigde inzet voor deze onderzoeken betreft:

- jaarrond beschermde nesten van de huismus: minstens twee bezoeken in de periode 1 april - 15 mei (respectievelijk 10 maart - 20 juni bij vier veldbezoeken);
- jaarrond beschermde nesten van de gierzwaluw: minstens drie bezoeken in de periode 15 mei - 15 juli (minstens één tussen 20 juni en 7 juli);
- jaarrond beschermde nesten van de buizerd: minstens vier bezoeken in de periode 1 maart - half mei;
- jaarrond beschermde nesten van de boomvalk: minstens drie bezoeken in de periode 1 mei – 31 augustus;
- jaarrond beschermde nesten van de steenuil: minstens drie bezoeken in de periode 15 februari -15 april;
- jaarrond beschermde nesten van de ransuil: minstens twee bezoeken in de periode 20 februari - 20 juli;
- jaarrond beschermde nesten van de kerkuil: minstens drie bezoeken in de periode 1 februari – 15 oktober (minstens één in de periode 1 februari - 31 augustus);
- jaarrond beschermde nesten van de sperwer: minstens drie bezoeken in de periode maar 1 maart tot en met 15 juli (minstens twee in de periode 1 april tot en met 15 juli);
- niet-jaarrond beschermde nesten van de bosuil: minstens één bezoek in de periode 1 januari - 10 juli.

In onderstaande tabel is aangegeven op welke dagen en onder welke condities de veldbezoeken naar vogels zijn uitgevoerd.

Tabel 3.5: Data en condities broedvogelonderzoek

Data	Zon op	Zon onder	Start	Einde	Temp	Weer	Onderzoek naar
16-03-2017	06:45	n.v.t.	06:30 u	09:00 u	9°C	Helder, droog, half bewolkt	Huismus in Westerlicht, Buizerd en steenuil in het plangebied en Westerhout
16-03-2017	n.v.t.	n.v.t.	12:00 u	15:00 u	6°C	Helder, droog, half bewolkt	Huismus in Westerlicht, Buizerd in het plangebied en Westerhout
04-04-2017	n.v.t.	20:15 u	20:45 u	23:30 u	7°C	Helder, droog, half bewolkt	Steenuil, kerkuil in Westerlicht, bosuil en ransuil in het plangebied en Westerhout
11-04-2017	06:45	n.v.t.	05:00 u	09:00 u	9°C	Helder, droog, bewolkt	Huismus en steenuil in Westerlicht, Buizerd in het plangebied en Westerhout
19-04-2017	n.v.t.	20:45 u	20:30 u	23:30 u	5°C	Helder, droog, half bewolkt	Steenuil en kerkuil in Westerlicht, ransuil, bosuil in het plangebied en Westerhout
11-05-2017	n.v.t.	n.v.t.	12:00 u	15:00 u	20°C	Helder, droog, half bewolkt	Huismus in Westerlicht, buizerd, boomvalk in het plangebied en Westerhout
11-05-2017	n.v.t.	21:20 u	21:20 u	00:30 u	17°C	Helder, droog, half bewolkt	Steenuil en kerkuil in Westerlicht, ransuil en bosuil in het plangebied en Westerhout
22-05-2017	n.v.t.	21:30 u	19:30 u	21:40 u	17°C	Half – zwaarbewolkt	Gierzwaluw in Westerlicht
14-06-2017	n.v.t.	22:00 u	20:00 u	00:00 u	15°C	Helder, droog, half bewolkt	Ransuil, kerkuil, steenuil in het plangebied en Westerhout
14-06-2017	05:15 u	n.v.t.	00:00 u	05:15 u	8°C	Helder, droog, half bewolkt	Ransuil, kerkuil, steenuil in het plangebied en Westerhout
14-06-2017	n.v.t.	n.v.t.	12:00 u	15:00 u	17°C	Helder, droog, half bewolkt	Huismus in Westerlicht, buizerd en boomvalk in het plangebied en Westerhout
05-07-2017	n.v.t.	22:00 u	20:00 u	22:00 u	17°C	Helder, droog, bewolkt	Gierzwaluw in Westerlicht
18-07-2017	n.v.t.	n.v.t.	12:00 u	14:00 u	15°C	Helder, droog, bewolkt	Huismus in Westerlicht, buizerd en boomvalk in het plangebied en Westerhout

4 Resultaten veldonderzoek

4.1 Flora

Tijdens het aanvullend veldonderzoek naar vaatplanten zijn geen op grond van de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten aangetroffen in het onderzoeksgebied. Wel zijn enkele bijzondere niet-beschermde plantensoorten waargenomen zoals oranje havikskruid, walstroleeuwenbek, overblijvende ossentong, muurpeper, eikvaren, donkere ooievaarsbek, peterselievlier en daslook. Figuur 4-1 geeft een indruk van enkele aangetroffen niet-beschermde plantensoorten in het onderzoeksgebied.

Figuur 4-1 Indruk aangetroffen flora

4.2 Vleermuizen

4.2.1 Verblijfplaatsen

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn meerdere verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen in het onderzoeksgebied. Onderstaand is per soort aangegeven welke verblijfplaatsen zijn aangetroffen binnen het onderzoeksgebied.

Gewone dwergvleermuis

In het gebouw Westerlicht zijn twee verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen:

- Eén zomer-, paar-, en mogelijke winterverblijfplaats van één exemplaar (mannetje) van de gewone dwergvleermuis in de spouw van de oostvleugel van het Westerlicht. De invliegopening hiervan betreft een ventilatierooster in de muur (G1). Het betreft één individu, waardoor er geen sprake is van een kraamverblijfplaats.
- Eén zomer-, paar-, en mogelijke winterverblijfplaats van één exemplaar van de gewone dwergvleermuis in de achterzijde van de dakrand van het torentje (G2). Het betreft één individu, waardoor er geen sprake is van een kraamverblijfplaats.

In de overige gebouwen binnen het plangebied zijn eveneens verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen tijdens het vleermuisonderzoek:

- één mogelijke winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis ter hoogte van een daklijst op circa 10 meter hoogte (G4). Dit betreft een zwermlocatie waar eenmalig ca. tien exemplaren van de gewone dwergvleermuis zwermend zijn aangetroffen in het najaar. Tijdens andere veldbezoeken is hier geen zwermgedrag (meer) waargenomen. Van een zomer-, kraam- of paarverblijfplaats is geen sprake;
- één zomer-, paar- en mogelijke winterverblijfplaats van één exemplaar van de gewone dwergvleermuis in de noordelijke muur van de Zusterflat G5). De invliegopening betreft een gat in de gevel aan de zuidzijde van het gebouw die waarschijnlijk toegang geeft tot de spouw van het gebouw. Het betreft één individu, waardoor er geen sprake is van een kraamverblijfplaats;
- één zomer-, paar- en mogelijke winterverblijfplaats van één exemplaar een gewone dwergvleermuis in de spouw van het ziekenhuis in een hofje aan de noordzijde (G6). Het betreft één individu, waardoor er geen sprake is van een kraamverblijfplaats;
- één zomerverblijfplaats van enkele exemplaren van de gewone dwergvleermuis in een vleermuiskast (G7) die voorafgaand aan het onderzoek ter compensatie is opgehangen. Bij de kast zijn maximaal 5 zwermende exemplaren van de gewone dwergvleermuis waargenomen;
- één zomer-, paar- en waarschijnlijk ook een winterverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis in de voorgevel en dakrand van de Cadettenschool aan de Wilhelminalaan buiten het plangebied (G8).

Buiten het onderzoeksgebied zijn eveneens enkele verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen tijdens het vleermuisonderzoek:

- één zomer-, paar- en waarschijnlijk ook een winterverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis in de voorgevel van een woning aan de Akerslaan 51 buiten het plangebied (G9);
- één zomer-, paar- en waarschijnlijk ook een winterverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis in de voorgevel van een woning aan de Metiusgracht 19 buiten het plangebied (G10).

Er zijn tijdens het vleermuisonderzoek geen kraamkolonies van de gewone dwergvleermuis aangetroffen in de gebouwen binnen het onderzoeksgebied. Kraamkolonies van de soort bevinden zich waarschijnlijk elders in het stedelijk gebied van Alkmaar.

Ruige dwergvleermuis

Tijdens het vleermuisonderzoek is binnen het plangebied één verblijfplaats van de ruige dwergvleermuis aangetroffen:

- één zomer- en paarverblijfplaats van één exemplaar van de ruige dwergvleermuis in een boom (B9). Bij deze boom is gedurende het onderzoek constant vleermuisactiviteit waargenomen van één mannetje ruige dwergvleermuis.

In het onderzoeksgebied, maar buiten het plangebied, zijn eveneens verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis aangetroffen:

- één paarverblijfplaats van één exemplaar van de ruige dwergvleermuis in een boom (B6). Bij deze boom is alleen in het najaar activiteit van één mannetje ruige dwergvleermuis waargenomen;
- één zomer- en paarverblijfplaats van één exemplaar van de ruige dwergvleermuis in een boom (B11). Bij deze boom is gedurende het onderzoek constant vleermuisactiviteit waargenomen van één mannetje ruige dwergvleermuis;
- één zomer- en paarverblijfplaats van één exemplaar van de ruige dwergvleermuis in een boom (B13). Bij deze boom is gedurende het onderzoek constant vleermuisactiviteit waargenomen van één mannetje ruige dwergvleermuis.

Laatvlieger

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen verblijfplaatsen van de laatvlieger aangetroffen in het onderzoeksgebied.

Rosse vleermuis

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen verblijfplaatsen van de rosse vleermuis aangetroffen in het plangebied. In het onderzoeksgebied, maar buiten het plangebied, zijn wel enkele verblijfplaatsen van de rosse vleermuis aangetroffen:

- één verblijfplaats van minimaal 5 exemplaren van de rosse vleermuis in een boom in het Westerhout (B17). Waarschijnlijk betreft het een satellietgroep van een kraamkolonie die wordt gevormd door de dieren in de bomen B17, B18 en B19. De boom was zowel in de kraamperiode als in het najaar bezet;
- één verblijfplaats van minimaal 8 exemplaren van de rosse vleermuis in een boom in het Westerhout (B18). Waarschijnlijk betreft het een satellietgroep van een kraamkolonie die wordt gevormd door de dieren in de bomen B17, B18 en B19. De boom was zowel in de kraamperiode als in het najaar bezet;
- één verblijfplaats van minimaal 5 exemplaren van de rosse vleermuis in een boom in het Westerhout (B19). Waarschijnlijk betreft het een satellietgroep van een kraamkolonie die wordt gevormd door de dieren in de bomen B17, B18 en B19. De boom was zowel in de kraamperiode als in het najaar bezet.

Watervleermuis

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen verblijfplaatsen van de watervleermuis aangetroffen in het plangebied. In het onderzoeksgebied, maar buiten het plangebied, zijn wel drie verblijfplaatsen van de watervleermuis aangetroffen:

- één kraamverblijfplaats van naar schatting 15-20 exemplaren van de watervleermuis in een boom in het Westerhout (B16). Deze boom was gedurende kraamperiode continu bezet met (een deel van) de kolonie watervleermuizen;

- één kraamverblijfplaats van minimaal 6 exemplaren van de watervleermuis in een boom in het Westerhout (B14). In deze boom waren gedurende het eerste gedeelte van de kraamperiode geen watervleermuizen aanwezig. Later in de kraamperiode – na het uiteenvallen van de grote kolonie (B16) – was de boom bezet door een kleine groep watervleermuizen;
- één kraamverblijfplaats van minimaal 4 exemplaren van de watervleermuis in een boom in het Westerhout (B15). In deze boom waren gedurende het eerste gedeelte van de kraamperiode geen watervleermuizen aanwezig. Later in de kraamperiode – na het uiteenvallen van de grote kolonie (B16) – was de boom bezet door een kleine groep watervleermuizen.

Gewone grootoorvleermuis

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn twee verblijfplaatsen van de gewone grootoorvleermuis aangetroffen in het plangebied:

- één zomerverblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis op de zolder van het torentje van het gebouw Westerlicht (G3). Mogelijk wordt de zolder ook als winterverblijfplaats gebruikt door de gewone grootoorvleermuis. Er zijn – op een enkel passerend dier buiten het gebouw na – geen zicht- of geluidwaarnemingen van deze vleermuissoort gedaan op het zoldertje of in de rest van het Westerlicht. Wel zijn verse keutelsporen en vlindervleugeltjes gevonden op de zoldervloer die duiden op de aanwezigheid van hooguit enkele exemplaren de gewone grootoorvleermuis. Er zijn geen zwermende dieren aangetroffen in de kraamperiode, waardoor een kraamverblijfplaats kan worden uitgesloten;
- één zomerverblijfplaats van één exemplaar van de gewone grootoorvleermuis in een boom in het Westerhout (B1). De betreffende boom is kortstondig door een exemplaar van de gewone grootoorvleermuis gebruikt als zomerverblijfplaats. Tijdens andere veldbezoeken is geen activiteit van gewone grootoorvleermuizen meer rond deze boom of bij andere bomen waargenomen.

Potentiële verblijfplaatsen

Naast bomen waarin daadwerkelijk verblijfplaatsen van vleermuizen zijn aangetroffen, zijn er binnen het plangebied ook enkele bomen aanwezig die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen maar waarin tijdens het vleermuisonderzoek geen vleermuizen zijn aangetroffen. Het betreft bomen met (spechten)holtes of andere gaten of loshangend schors. Deze bomen kunnen gedurende het seizoen of in de toekomst mogelijk deel (gaan) uitmaken van het netwerk aan verblijfplaatsen waarvan vleermuizen doorgaans gebruik maken. Ondanks het feit dat in deze bomen tijdens het vleermuisonderzoek geen verblijfplaatsen zijn aangetroffen, is het toch van belang dat wanneer deze bomen gekapt moeten worden er als bovenwettelijke maatregel ter compensatie enkele vleermuis kasten worden opgehangen. Hierdoor blijft het potentieel aan verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuissoorten op peil.

4.2.2 Foerageergebieden

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn geen essentiële foerageergebieden van vleermuizen aangetroffen in het plangebied. De exemplaren van de gewone en ruige dwergvleermuis die in de bebouwing en/of bomen binnen het plangebied verblijven foerageren kort rond groen of bij lantaarnpalen in het plangebied en vertrekken vervolgens naar foerageergebieden buiten het plangebied.

Het Westerhout vormt foerageergebied voor met name enkele exemplaren van de gewone en ruige dwergvleermuis. De dieren foerageren met name boven het Daslookpad, open ruimten in het parkbos Westerhout en langs bosranden en bomenrijen van het ziekenhuis

terrein. Het betreft hier in het gehele gebied relatief kleine aantallen (enkele individuen), maar het Westerhout kan voor deze dieren toch van essentieel belang zijn voor de functionaliteit van de verblijfplaatsen van deze dieren.

De watervleermuizen en rosse vleermuizen die in bomen in het Westerhout verblijven, vliegen vrijwel direct (na kortstondig foerageren rondom de verblijfplaatsen), vanuit de verblijfplaats naar omliggend foerageergebied buiten het onderzoeksgebied. De vijver voor het Westerlicht is tijdens het vleermuisonderzoek niet gebruikt door watervleermuizen om te foerageren, waarschijnlijk als gevolg van de grote hoeveelheid kroos op het water. Ook de vijver langs het ziekenhuisterrein is gedurende het hele onderzoek niet door watervleermuizen gebruikt om te foerageren. Watervleermuizen zijn wel foeragerend aangetroffen boven de vijver in het hertenkamp net buiten het onderzoeksgebied. De vliegroutes van de soort die zijn aangetroffen leiden ook naar deze vijver buiten het onderzoeksgebied.

De laatvlieger is slechts incidenteel en niet tijdens alle bezoeken in het onderzoeksgebied aangetroffen. Eén dier heeft korte tijd rond het Westerlicht gefoerageerd en is daarna vertrokken naar ander foerageergebied buiten het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied vormt geen essentieel foerageergebied voor de laatvlieger.

De gewone grootoorvleermuis is slechts incidenteel en niet tijdens alle bezoeken in het onderzoeksgebied (Westerhout) aangetroffen. Grootoorvleermuizen zijn echter moeilijk waar te nemen met een batdetector vanwege hun zachte sonar. Het is dus niet uitgesloten dat er meer grootoorvleermuizen in het Westerhout foerageren dan tijdens het vleermuisonderzoek is waargenomen. Binnen het plangebied zijn geen foeragerende grootoorvleermuizen aangetroffen. Het plangebied vormt ook geen geschikt biotoop voor de gewone grootoorvleermuis die veelal in donkere (park)bossen jaagt. Het Westerhout vormt wel geschikt foerageergebied voor de gewone grootoorvleermuis. Dit geldt ook voor aangrenzende (park)bosgebieden zoals de Alkmaarderhout, de Algemene begraafplaats en het Hertenkamp.

4.2.3 Vliegroutes

Tijdens het vleermuisonderzoek is één essentiële vliegroute van de watervleermuis aangetroffen in het onderzoeksgebied. Het betreft een vliegroute tussen de in het onderzoeksgebied aangetroffen koloniebomen en het foerageergebied boven de watergangen naast het Hertenkamp, ten zuiden van het onderzoeksgebied. De bomen langs het Daslookpad en het Liefdelaanpad in combinatie met het Slingerhoutpad fungeren als vliegroute voor meerdere exemplaren van de watervleermuis. De vliegroute valt buiten het plangebied, maar grenst wel ten dele aan het plangebied (Daslookpad).

Verder zijn tijdens het vleermuisonderzoek geen essentiële vliegroutes van vleermuizen in het onderzoeksgebied aangetroffen. Rosse vleermuizen uit de aangetroffen koloniebomen vliegen in een rechte lijn boven de boomkronen van het Westerhout in de richting van buiten het onderzoeksgebied gelegen foerageergebieden. De dieren hebben geen binding met lijnvormige landschapselementen in het onderzoeksgebied. Gewone en ruige dwergvleermuizen en waarschijnlijk ook de gewone grootoorvleermuis verspreiden zich diffuus via wegen en bospaden in het onderzoeksgebied naar hun foerageergebieden binnen en buiten het onderzoeksgebied. Van een duidelijke vliegroute die door meerdere dieren wordt gebruikt is geen sprake. De laatvlieger is slechts incidenteel foeragerend in het onderzoeksgebied aangetroffen en gebruikt daarbij ook meerdere wegen en bospaden als vlieg-/foerageerroute. Van een duidelijk vliegroute van de laatvlieger die door meerdere dieren wordt gebruikt is geen sprake.

Figuur 4.2: Vleermuiswaarnemingen in en rond het plangebied (rood omljnd) en het onderzoeksgebied (groen omljnd).

Legenda:

Ruige dwergvleermuis in boom	
Ruige dwergvleermuis foeragerend/baltsend	
Gewone dwergvleermuis in gebouw	
Gewone dwergvleermuis in tijdelijke compensatiekast	
Gewone dwergvleermuis foeragerend	
Gewone dwergvleermuis zwermgedrag (winterverblijfplaats)	
Watervleermuis in boom	
Watervleermuis foeragerend	
Watervleermuis vliegroutes	
Rosse vleermuis in boom	
Rosse vleermuis foeragerend	
Rosse vleermuis overvliegend/wegvliegend om te foerageren	
Gewone grootoorvleermuis in zolder Westerlicht	
Gewone grootoorvleermuis in boom	
Gewone grootoorvleermuis overvliegend	
Laatvlieger overvliegend	

4.3 Marterachtigen

Tijdens het onderzoek met cameravallen zijn geen marterachtigen aangetroffen in het onderzoeksgebied. Het plangebied en de directe omgeving vormt dus geen essentieel leefgebied voor marterachtigen zoals boommarter, steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel. Gelet op de onderzoeksinspanning zou er dan op zijn minst een keer een marterachtige in het gebied gefotografeerd moeten zijn. De eekhoorn is niet waargenomen bij het cameravalonderzoek en gedurende de veldbezoeken in het parkbos zijn ook geen eekhoorns of sporen (vraatsporen, nesten) van eekhoorns aangetroffen. De enige zoogdieren die gezien zijn betreft algemene vrijgestelde soorten in het bos direct naast Westerlicht, te weten enkele bosmuizen en een passerende vos en uitwerpselen van een vos.

Figuur 4.3 Links = uitwerpselen vos, rechts = passerende vos in bosrand tijdens cameravallenonderzoek

4.4 Vogels

Tijdens het veldonderzoek naar jaarrond beschermde nesten en nesten van bosuil zijn geen in gebruik zijnde nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats en/of van bosuil aangetroffen in het onderzoeksgebied. In de boom die potentieel geschikt is als nestplaats voor de bosuil (B3) zijn geen broedende bosuilen aangetroffen. De bosuil is wel eenmaal overvliegend van oost naar west (richting de begraafplaats van Alkmaar) gezien. Verder zijn er binnen het onderzoeksgebied tijdens het aanvullend natuuronderzoek geen bosuilen in het onderzoeksgebied aangetroffen. De bosuil (zowel mannetje als vrouwtje) zijn uit waarnemingen bekend van de buiten het onderzoeksgebied gelegen Algemene begraafplaats. Tevens is de bosuil van waarnemingen bekend uit het buiten het onderzoeksgebied gelegen Hertenkamp. Hier hangt ook een bosuilenkast. Geconcludeerd wordt dat de bosuil het onderzoeksgebied (incidenteel) kan gebruiken als leefgebied, maar dat geen sprake is van essentieel leefgebied dat van wezenlijk belang is voor de functionaliteit van de buiten het onderzoeksgebied aanwezige verblijfplaats(en) van de soort. Daarvoor zijn tijdens het aanvullend natuuronderzoek te weinig waarnemingen van de soort gedaan uit het onderzoeksgebied.

Tijdens het veldonderzoek naar vogels is eenmaal een sperwer waargenomen die op grote hoogte boven het Westerhout vloog. Er zijn geen in gebruik zijnde nesten van de sperwer aangetroffen in het onderzoeksgebied en er is ook geen nestindicerend gedrag van sperwers waargenomen.

Tijdens het veldonderzoek naar vogels zijn enkele foeragerende gierzwaluwen waargenomen die op grote hoogte boven het onderzoeksgebied (ziekenhuisterrein) vlogen. Er zijn geen in gebruik zijnde nesten van de gierzwaluw aangetroffen in het onderzoeksgebied en er is ook geen nestindicerend gedrag van de gierzwaluw waargenomen. Rond invliegtijd aan het begin van de avond betrokken alle dieren in de richting van het stedelijk gebied van Alkmaar. Gelet op de beperkte aantallen die zijn

aangetroffen en het feit dat het onderzoeksgebied telkens maar korte tijd werd gebruikt om te foerageren, wordt geconcludeerd dat het onderzoeksgebied geen essentieel foerageergebied voor de gierzwaluw vormt.

Er zijn tijdens het veldonderzoek naar vogels geen waarnemingen (en dus ook geen nest- of territoriumindicerende waarnemingen) gedaan van andere vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats, zoals buizerd, havik, roek, ransuil, steenuil en huismus. Aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten en/of van essentieel leefgebied van deze soorten in het onderzoeksgebied wordt derhalve uitgesloten.

Wel zijn in de bebouwing, in bomen en in (vleermuis)kasten in het onderzoeksgebied tijdens het veldonderzoek naar vogels enkele broedende vogels aangetroffen waarvan het nest niet jaarrond is beschermd. Zo werd een broedende koolmees aangetroffen in een compensatiekast voor de gierzwaluw en werd een broedende houtduif aangetroffen in een dakgoot van één van de ziekenhuisgebouwen. Op verschillende plekken in het plangebied waren broedende kauwtjes aanwezig in daklijsten van gebouwen en op het torentje van het Westerlicht broedde een paartje nijlganzen. Verder werden twee grote groepen meeuwen waargenomen op daken van gebouwen in het plangebied. Het is bekend dat meeuwen op platte daken van (hoge) gebouwen kunnen broeden. Waarschijnlijk is dit ook het geval op enkele gebouwen van het ziekenhuis in het plangebied.

Figuur 4.4: Vogelwaarnemingen in en rond het plangebied (rood omlijnd) en het onderzoeksgebied (groen omlijnd).

Legenda:

- Bosuil overvliegend
- Bosuil roepend vanaf vermoedelijke nestplaats(en) buiten het plangebied ter hoogte van de Algemene begraafplaats
- Koolmees in gierzwaluwcompensatiekast
- Gierzwaluw foeragerend (geen essentieel foerageergebied)
- Houtduifnest in dakgoot
- Kauwnesten in daklijsten
- Nijlgansnest op het torentje
- Grote groepen meeuwen op het dak

5 Effecten en toetsing

5.1 Vaatplanten

In het plangebied zijn geen op grond van de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten aanwezig. Als gevolg van het voorgenomen plan worden daarom geen verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden ten aanzien van beschermde plantensoorten. In dit kader zijn dan ook geen negatieve effecten op beschermde plantensoorten voorzien en hoeven geen vervolgpcedures in gang te worden gezet.

5.2 Vleermuizen

5.2.1 Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied zijn de volgende verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig:

Westerlicht

In het gebouw Westerlicht zijn twee verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en één verblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis aangetroffen:

- één zomer-, paar-, en mogelijke winterverblijfplaats van één exemplaar (mannetje) van de gewone dwergvleermuis in de spouw van de oostvleugel van het Westerlicht. De invliegopening hiervan betreft een ventilatierooster in de muur (G1). Het betreft één individu, waardoor er geen sprake is van een kraamverblijfplaats;
- één zomer-, paar-, en mogelijke winterverblijfplaats van één exemplaar van de gewone dwergvleermuis in de achterzijde van de dakrand van het torentje (G2). Het betreft één individu, waardoor er geen sprake is van een kraamverblijfplaats;
- één zomerverblijfplaats van de gewone grootoorvleermuis op de zolder van het torentje van het gebouw Westerlicht (G3). Mogelijk wordt de zolder ook als winterverblijfplaats gebruikt door de gewone grootoorvleermuis. Er zijn – op een enkel passerend dier buiten het gebouw na – geen zicht- of geluidwaarnemingen van deze vleermuissoort gedaan op het zoldertje of in de rest van het Westerlicht. Wel zijn verse keutelsporen en vliandervleugeltjes gevonden op de zoldervloer die duiden op de aanwezigheid van hooguit enkele exemplaren de gewone grootoorvleermuis. Er zijn geen zwermende dieren aangetroffen in de kraamperiode, waardoor een kraamverblijfplaats kan worden uitgesloten.

In de overige gebouwen binnen het plangebied zijn verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aangetroffen tijdens het vleermuisonderzoek:

- één mogelijke winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis ter hoogte van een daklijst op circa 10 meter hoogte (G4). Dit betreft een zwermlocatie waar eenmalig ca. tien exemplaren van de gewone dwergvleermuis zwermend zijn aangetroffen in het najaar. Tijdens andere veldbezoeken is hier geen zwermgedrag (meer) waargenomen. Van een zomer-, kraam- of paarverblijfplaats is geen sprake;
- één zomer-, paar- en mogelijke winterverblijfplaats van één exemplaar van de gewone dwergvleermuis in de noordelijke muur van de Zusterflat (G5). De invliegopening betreft een gat in de gevel aan de zuidzijde van het gebouw die waarschijnlijk toegang geeft tot de spouw van het gebouw. Het betreft één individu, waardoor er geen sprake is van een kraamverblijfplaats;
- één zomer-, paar- en mogelijke winterverblijfplaats van één exemplaar een gewone dwergvleermuis in de spouw van het ziekenhuis in een hofje aan de noordzijde (G6). Het betreft één individu, waardoor er geen sprake is van een kraamverblijfplaats;
- één zomerverblijfplaats van enkele exemplaren van de gewone dwergvleermuis in een vleermuiskast (G7) die voorafgaand aan het onderzoek ter compensatie is opgehangen.

Bij de kast zijn maximaal 5 zwermende exemplaren van de gewone dwergvleermuis waargenomen;

- één zomer-, paar- en waarschijnlijk ook een winterverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis in de voorgevel en dakrand van de Cadettenschool aan de Wilhelminalaan buiten het plangebied (G8).

In de bomen binnen het plangebied is één verblijfplaats van de ruige dwergvleermuis aangetroffen:

- één zomer- en paarverblijfplaats van één exemplaar van de ruige dwergvleermuis in een boom (B9). Bij deze boom is gedurende het onderzoek constant vleermuisactiviteit waargenomen van één mannetje ruige dwergvleermuis.

Het middendeel van het gebouw Westerlicht, waar de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis aanwezig zijn, blijft behouden. Van vernieling of beschadiging van de in dit gebouw aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen als gevolg van het voorgenomen plan is geen sprake. Indien het gebruik van dit deel (het torentje en de buitenmuren van het middendeel) van het gebouw veranderd, zal wel rekening gehouden moeten worden met de aanwezigheid van de gewone grootoorvleermuis op de zolder van het torentje, maar dit staat los van de planologische procedures. Het middendeel van het gebouw Westerlicht is asbestsanering beoogd, wat mogelijk een verstorend effect heeft op de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuizen en de gewone grootoorvleermuis. Voor het onderdeel asbestsanering is daarom een specifiek natuuronderzoek opgesteld⁴ en zal niet verder op het onderdeel asbestsanering ingegaan worden in onderhavig natuuronderzoek.

De overige bebouwing in het plangebied wordt (grotendeels) gesloopt en vervangen door nieuwbouw. De in deze bebouwing aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen worden derhalve vernield of beschadigd. Dit leidt tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming, waarvoor een ontheffing noodzakelijk is. Aangezien sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang en uit de onderliggende stukken bij het bestemmingsplan blijkt dat er geen andere bevredigende oplossing mogelijk is waarbij de aangetroffen verblijfplaatsen behouden kunnen blijven, wordt een ontheffing verleenbaar geacht indien de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten (gewone en ruige dwergvleermuis) wordt gewaarborgd. Dit kan door tijdig compenserende maatregelen te treffen zoals het ophangen van (tijdelijke) vleermuiskasten en/of (tijdig) aanbrengen van nieuwe voorzieningen voor vleermuizen in de nieuwbouw. Dit betreft bewezen effectieve maatregelen, die ervoor kunnen zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten niet in het geding komt. De benodigde ontheffing wordt derhalve verleenbaar geacht. Dit aspect staat derhalve niet aan de uitvoerbaarheid van het voorgenomen plan in de weg.

De boom binnen het plangebied waarin zich een verblijfplaats van de ruige dwergvleermuis bevindt, wordt (mogelijk) gekapt in verband met de herontwikkeling van het terrein. De in deze boom aangetroffen verblijfplaats van de ruige dwergvleermuis wordt in dat geval vernield of beschadigd. Dit leidt tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming, waarvoor een ontheffing noodzakelijk is. Aangezien sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang en uit de onderliggende stukken bij het bestemmingsplan blijkt dat er geen andere bevredigende oplossing mogelijk is waarbij de aangetroffen verblijfplaats behouden kan blijven, wordt een ontheffing verleenbaar geacht indien de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort (ruige

⁴ Sweco 2017, Aanvullend natuuronderzoek Westerlicht Alkmaar, 28 september 2017

dwergvleermuis) wordt gewaarborgd. Dit kan door tijdig compenserende maatregelen te treffen zoals het ophangen van (tijdelijke) vleermuiskasten en/of (tijdig) aanbrengen van nieuwe voorzieningen voor de ruige dwergvleermuis in de nieuwbouw. Dit betreft bewezen effectieve maatregelen, die ervoor kunnen zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis niet in het geding komt. De benodigde ontheffing wordt derhalve verleenbaar geacht. Dit aspect staat derhalve niet aan de uitvoerbaarheid van het voorgenomen plan in de weg.

Buiten het plangebied zijn ook verschillende verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Deze worden als gevolg van het voorgenomen plan echter niet fysiek aangetast. Van vernietiging of beschadiging van deze verblijfplaatsen van vleermuizen is derhalve geen sprake. Verstoring van verblijfplaatsen van vleermuizen is niet verboden op grond van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Op grond van artikel 3.5, tweede lid, Wet natuurbescherming is het echter wel verboden individuen opzettelijk te storen. Opzettelijke verstoring van vleermuizen in hun verblijfplaats moet derhalve voorkomen worden. Vleermuizen kunnen in hun verblijfplaats met name verstoord worden door licht en in mindere mate door (harde) geluiden. Verblijfplaatsen van vleermuizen worden regelmatig aangetroffen in door geluid verstoord stedelijk gebied (ook op bouwterreinen) of langs drukke (provinciale) wegen. Reguliere bouwwerkzaamheden en regulier gebruik van het plangebied zullen derhalve niet leiden tot opzettelijke verstoring van vleermuizen in hun verblijfplaats. Het geluid van sirenes van ambulances zou kunnen leiden tot verstoring van vleermuizen in hun verblijfplaats. De nieuwe ambulanceroute voor spoedritten komt ten westen van het Westerlicht, op korte afstand van enkele verblijfplaatsen van vleermuizen in het naastgelegen Westerhout. De procedure voor spoedritten met ambulances is echter zo, dat sirenes pas ingeschakeld worden bij het verlaten van het ziekenhuisterrein of worden uitgeschakeld bij het betreden van het ziekenhuisterrein, waardoor geluidverstoring op de verblijfplaatsen van vleermuizen het resterende deel van het Westerhout beperkt blijft. Heiwerkzaamheden tijdens de aanlegfase op korte afstand van omliggende verblijfplaatsen van vleermuizen zou eveneens kunnen leiden tot opzettelijke verstoring van vleermuizen in hun verblijfplaats. Heiwerkzaamheden in de buurt van verblijfplaatsen van vleermuizen dienen derhalve waar mogelijk uitgevoerd te worden in een periode dat vleermuizen geen gebruik maken van de betreffende verblijfplaatsen. Veelal betreft het verblijfplaatsen in bomen, die niet in de winterperiode als overwinteringsplaats gebruikt zullen worden. Wanneer dit niet mogelijk is dienen andere geluidwerende maatregelen getroffen te worden waardoor opzettelijke verstoring van vleermuizen in hun verblijfplaats voorkomen kan worden. Lichtuitstraling op omliggende verblijfplaatsen van vleermuizen kan optreden door extra verlichting of verplaatsing van bestaande verlichting in de buitenruimte of door lichtstraling vanuit de nieuwe gebouwen. Lichtverstoring op omliggende verblijfplaatsen van vleermuizen kan echter beperkt worden door middel van mitigerende maatregelen. Daarbij kan worden gedacht aan het afschermen van lantaarnpalen en andere lichtbronnen in de buitenruimte aan de zijde van het Westerhout of door het gebruik van aangepaste armatuur en/of aanplant van dichtere begroeiing in de randzone van het Westerhout. Deze maatregelen kunnen ertoe leiden dat lichtuitstraling vanuit het plangebied op omliggende verblijfplaatsen van vleermuizen voorkomen worden.

De maximale bouwhoogte in het nieuwe plan bedraagt 29 meter. Dit is meer dan de maximale bouwhoogte in het huidige bestemmingsplan, die 20 meter bedraagt. Als gevolg van schaduwwerking zou verstoring kunnen optreden van beschermde vleermuissoorten in hun verblijfplaatsen. Dit is met name het geval bij kraamverblijfplaatsen, die veelal afhankelijk zijn van opwarming door en buffering van zonnewarmte. Schaduwwerking op het ten westen van het plangebied gelegen verblijfplaatsen van vleermuizen in het Westerhout is beperkt in omvang en duur. Met name in de vroege ochtend kan in een

beperkte extra zone van het Westerhout schaduwwerking optreden als gevolg van de toename van de bouwhoogte met maximaal 9 meter. Het grootste gedeelte van de dag is er in het kraamseizoen geen of nauwelijks schaduwwerking (i.v.m. hoogstaande zon of schaduwwerking ten noorden van het plangebied).

Geconcludeerd wordt dat als gevolg van het voorgenomen plan en met inachtneming van bovengenoemde mitigerende maatregelen, geen sprake is van een zodanige opzettelijke verstoring van vleermuizen in hun verblijfplaatsen, dat daardoor de verbodsbepalingen uit artikel 3.5 Wet natuurbescherming worden overtreden. Het aanvragen van ontheffing voor deze buiten het plangebied gelegen verblijfplaatsen van vleermuizen is derhalve niet aan de orde.

5.2.2 Foerageergebied

Uit het vleermuisonderzoek blijkt het plangebied zelf geen essentieel foerageergebied vormt voor vleermuizen. Het voorgenomen plan leidt derhalve niet tot een directe aantasting (vernietiging) van essentieel foerageergebied van vleermuizen.

Het buiten het plangebied gelegen deel van het Westerhout vormt (mogelijk) wel een essentieel foerageergebied voor enkele exemplaren van de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone grootoorvleermuis. Hoewel de aangetroffen aantallen van deze soorten relatief laag zijn, kan niet worden uitgesloten dat deze dieren voor de functionaliteit van hun verblijfplaats afhankelijk zijn van het foerageergebied in het resterende deel van het Westerhout buiten het plangebied. Dit foerageergebied ligt buiten het plangebied. Het voorgenomen plan leidt derhalve niet tot een directe aantasting (vernietiging) van dit (mogelijk) essentieel foerageergebied van vleermuizen. Verstoring van het foerageergebied zou echter wel indirect kunnen leiden tot een aantasting van de functionaliteit van de verblijfplaatsen van de betreffende soorten.

De gewone en ruige dwergvleermuis zijn niet gevoelig voor verstoring door verlichting in hun foerageergebied. Beide soorten maken juist vaak gebruik van lichtbronnen zoals lantaarnpalen om te foerageren. Dit is ook vastgesteld tijdens het vleermuisonderzoek, waarbij foeragerende exemplaren van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis werden aangetroffen rond lantaarnpalen. Aangezien de meeste plekken in het Westerhout waar foeragerende gewone en ruige dwergvleermuizen zijn aangetroffen onverstoord blijven en beide soorten bij het foerageren niet gevoelig zijn voor verstoring door verlichting of geluid, is geen sprake van een zodanige verstoring van essentieel foerageergebied van de gewone en ruige dwergvleermuis dat daardoor sprake is van een aantasting van de functionaliteit van de verblijfplaatsen van deze vleermuissoorten.

Voor de gewone grootoorvleermuis ligt dit anders. Gewone grootoorvleermuizen foerageren veelal op donkere plekken in bossen en parken en zijn gevoelig voor lichtverstoring. Omdat gewone grootoorvleermuizen passieve luisteraars zijn die (deels) foerageren door te luisteren naar prooigeluiden, zou geluidverstoring ('acoustic masking') ook kunnen leiden tot verstoring van essentieel foerageergebied van de gewone grootoorvleermuis. Het aantal waargenomen gewone grootoorvleermuizen in het Westerhout is beperkt en tijdens het vleermuisonderzoek is geen zwermactiviteit rond gebouwen en bomen aangetroffen die duidt op aanwezigheid van kraamkolonies van de soort. Aangenomen wordt dat een klein aantal gewone grootoorvleermuizen gebruikt maakt van het Westerhout om te foerageren. Het grootste gedeelte van het resterende deel van het Westerhout buiten het plangebied blijft ook na realisatie van het voorgenomen plan onverstoord. Er komen geen licht- of geluidbronnen buiten het plangebied in het resterende deel van het Westerhout. Alleen de randzone zou door licht- en/of geluiduitstraling extra verstoord kunnen worden. Het geluid

van sirenes van ambulances zou incidenteel kunnen leiden tot verstoring van foeragerende gewone grootoorvleermuizen. De nieuwe ambulanceroute voor spoedritten komt ten westen van het Westerlicht, op korte afstand van het naastgelegen Westerhout. De procedure voor spoedritten met ambulances is echter zo, dat sirenes pas ingeschakeld worden bij het verlaten van het ziekenhuisterrein of worden uitgeschakeld bij het betreden van het ziekenhuisterrein, waardoor geluidverstoring op het foerageergebied van de gewone grootoorvleermuis in het Westerhout beperkt blijft. Lichtverstoring op het foerageergebied van de gewone grootoorvleermuis kan daarnaast beperkt worden door middel van mitigerende maatregelen. Daarbij kan worden gedacht aan het afschermen van lantaarnpalen en andere lichtbronnen in de buitenruimte aan de zijde van het Westerhout of door het gebruik van op vleermuizen aangepaste armatuur en/of aanplant van dichtere begroeiing in de randzone van het Westerhout. Deze maatregelen kunnen ertoe leiden dat lichtuitstraling vanuit het plangebied op het foerageergebied van de gewone grootoorvleermuis voorkomen worden. Het onverstoorde gedeelte van het Westerhout is bovendien dermate groot, dat dit voldoende ruimte biedt aan het beperkt aantal exemplaren van de gewone grootoorvleermuis dat hiervan gebruik maakt als foerageergebied. Direct aangrenzend aan het Westerhout zijn ook voor de gewone grootoorvleermuis (zeer) geschikte foerageergebieden aanwezig die als gevolg van het voorgenomen plan onverstoord blijven, zoals de aangrenzende (park)bosgebieden Alkmaarderhout, de algemene begraafplaats en het Hertenkamp. Van een zodanige verstoring van essentieel foerageergebied van de gewone grootoorvleermuis dat daardoor sprake is van een aantasting van de functionaliteit van de verblijfplaatsen van deze vleermuissoort is geen sprake.

Geconcludeerd wordt dat als gevolg van het voorgenomen plan en met inachtneming van bovengenoemde mitigerende maatregelen, geen sprake is van overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van foerageergebieden van vleermuizen. Het aanvragen van ontheffing voor foerageergebieden van vleermuizen is derhalve niet aan de orde.

5.2.3 Vliegroutes

Uit het vleermuisonderzoek blijkt het plangebied geen essentiële vliegroutes van vleermuizen bevat. Het voorgenomen plan leidt derhalve niet tot een directe aantasting van essentiële vliegroutes van vleermuizen. Wel is net buiten het plangebied een essentiële vliegroute van de watervleermuis vastgesteld. Deze bestaat uit twee routes via lanen in het Westerhout, waarlangs watervleermuizen vliegen van hun verblijfplaatsen in het Westerhout naar het foerageergebied ten zuiden van het onderzoeksgebied (vijver hertenkamp). Met name de meest oostelijke route via het Daslookpad zou als gevolg van verlichting verstoord kunnen worden. Lichtuitstraling op deze vliegroute van de watervleermuis kan optreden door extra verlichting of verplaatsing van bestaande verlichting in de buitenruimte of door lichtstraling vanuit de nieuwe gebouwen. Lichtverstoring op de vliegroute kan echter beperkt worden door middel van mitigerende maatregelen. Daarbij kan worden gedacht aan het afschermen van lantaarnpalen en andere lichtbronnen in de buitenruimte aan de zijde van het Westerhout of door het gebruik van op vleermuizen aangepaste armatuur en/of aanplant van dichtere begroeiing in de randzone van het Westerhout. Deze maatregelen kunnen ertoe leiden dat lichtuitstraling vanuit het plangebied op de vliegroute voorkomen worden. Geconcludeerd wordt dat als gevolg van het voorgenomen plan en met inachtneming van bovengenoemde mitigerende maatregelen, geen sprake is van overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen. Het aanvragen van ontheffing voor vliegroutes van vleermuizen is derhalve niet aan de orde.

5.3 Marterachtigen

In het onderzoeksgebied zijn geen marterachtigen zoals steenmarter, boommarter, bunzing, hermelijn en wezel aangetroffen in het onderzoeksgebied tijdens het aanvullend veldonderzoek naar (kleine) marterachtigen. Het onderzoeksgebied fungeert niet als voortplantings- of rustplaats voor beschermde soorten marterachtigen. Van essentieel leefgebied van dergelijke soorten is eveneens geen sprake. Als gevolg van het voorgenomen plan worden daarom geen verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden ten aanzien van marterachtigen. In dit kader zijn dan ook geen negatieve effecten op beschermde soorten marterachtigen voorzien en hoeven geen vervolgpcedures in gang te worden gezet.

5.4 Vogels

In het onderzoeksgebied zijn in gebouwen en bomen geen nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats aangetroffen tijdens het aanvullend veldonderzoek naar broedvogels. Het onderzoeksgebied fungeert tevens niet als essentieel leefgebied voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaats. Als gevolg van het voorgenomen plan worden daarom geen verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden ten aanzien van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats. In dit kader zijn dan ook geen negatieve effecten op vogels met een jaarrond beschermde nestplaats voorzien en hoeven geen vervolgpcedures in gang te worden gezet.

In het onderzoeksgebied zijn geen nesten van de bosuil aangetroffen tijdens het aanvullend veldonderzoek naar broedvogels. Het onderzoeksgebied wordt wel (incidenteel) door bosuilen gebruikt als onderdeel van een groter geheel aan foerageergebied. Van essentieel leefgebied van de bosuil is geen sprake. De bosuil is beschermd op grond van zowel de Vogelrichtlijn als op grond van het Verdrag van Bern (bijlage II). Dat betekent dat een opzettelijke verstoring van de soort – ook als dit niet van wezenlijk invloed op de staat van instandhouding is – is verboden op grond van de Wet natuurbescherming. Analooq aan jurisprudentie op grond van de Flora- en faunawet⁵, wordt er vanuit gegaan dat onder de Wet natuurbescherming niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving als een opzettelijke storing moet worden aangemerkt. Zo hoeft het tijdelijk (doen) wegvluchten van soorten naar een rustiger plek niet per se als een opzettelijke verontrusting te worden aangemerkt. Dit is afhankelijk van de vraag of er voor de soort voldoende alternatief foerageer- en/of leefgebied in de omgeving van een activiteit/ontwikkeling overblijft.⁶ Is dat het geval, dan is er géén sprake van een opzettelijke storing.

Het voor de bosuil geschikte foerageergebied binnen het onderzoeksgebied (parkbos Westerhout) blijft grotendeels behouden. Slechts een beperkt deel van bos binnen het onderzoeksgebied valt binnen het plangebied. En een deel van het bos binnen het plangebied krijgt een groenbestemming en kan dus waarschijnlijk behouden blijven. Aangezien het onderzoeksgebied geen essentieel leefgebied vormt voor de bosuil, is van een aantasting van de functionaliteit van buiten het onderzoeksgebied gelegen voortplantings- of rustplaatsen van de bosuil geen sprake. Wel kan als gevolg van de bouwactiviteiten en lichtuitstraling en geluid als gevolg van de uiteindelijke inrichting van het

⁵ Zie o.a. ABRvS 14 maart 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BA0643, ABRvS 21 november 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BB8420 en ABRvS 21 mei 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BD2104.

⁶ Zie o.a. ABRvS 13 mei 2009, ECLI:NL:RVS:2009:BI3701, Rechtbank Leeuwarden 23 december 2009, ECLI:NL:RBLEE:2009:BK7610 en ABRvS 24 april 2013, ECLI:NL:RVS:2013:BZ8442.

gebied sprake zijn van extra verstoring van een groter deel van het onderzoeksgebied ten opzichte van de huidige situatie. Verstoring van de bosuil in de bouwfase kan worden beperkt door versturende werkzaamheden uit te voeren tussen zonsopkomst en zonsondergang. In dat geval hebben de bouwwerkzaamheden geen versturend effect op tussen zonsondergang en zonsopkomst foeragerende bosuilen. Lichtuitstraling op het resterende deel van het Westerhout kan optreden door extra verlichting of verplaatsing van bestaande verlichting in de buitenruimte of door lichtstraling vanuit de nieuwe gebouwen. Lichtverstoring op het resterende deel van het Westerhout kan echter beperkt worden door middel van mitigerende maatregelen. Daarbij kan worden gedacht aan het afschermen van lantaarnpalen en andere lichtbronnen in de buitenruimte aan de zijde van het Westerhout of door het gebruik van aangepaste armatuur en/of aanplant van dichte begroeiing in de randzone van het Westerhout. Deze maatregelen kunnen ertoe leiden dat lichtuitstraling vanuit het plangebied op het resterende deel van het Westerhout voorkomen worden. Geluidverstoring tussen zonsondergang en zonsopkomst kan met name veroorzaakt worden door spoedritten met ambulances, op het moment dat daarbij de sirenes moeten worden gebruikt. De nieuwe inrit van de aanrijdroute van ambulances komt langs de westzijde van het Westerlicht en dus op korte afstand van het Westerhout. Op het ziekenhuisterrein worden sirenes echter uitgeschakeld, waardoor geluidverstoring op het resterende deel van het Westerhout in de nachtelijke uren beperkt blijft. Daarbij komt dat het grootste gedeelte van het resterende deel van het Westerhout sowieso onverstoord blijft en er dus in ruime mate onverstoord leefgebied voor de bosuil beschikbaar blijft. Geconcludeerd wordt dat als gevolg van het voorgenomen plan geen sprake is van een zodanige extra verstoring van de bosuil, dan daardoor sprake is van een opzettelijke verstoring in de zin van artikel 3.1, vierde en vijfde lid, en artikel 3.5, tweede lid, Wet natuurbescherming. Het aanvragen van ontheffing voor de bosuil is derhalve niet aan de orde.

Voor andere (broed)vogels waarvan het nest niet jaarrond is beschermd, geldt dat werkzaamheden zodanig uitgevoerd moeten worden dat daarbij geen in gebruik zijnde nesten worden vernield of beschadigd of individuen opzettelijk worden verstoord. Op plekken waar dergelijke vogels broeden, dienen werkzaamheden die kunnen leiden tot beschadiging of vernieling van in gebruik zijnde nesten of tot opzettelijke verstoring van individuen uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van vogels. Een andere mogelijkheid is om werkgebieden (inclusief de verstoringzone) voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels om te gaan broeden. In dat geval wordt voorkomen dat tijdens de bouwactiviteiten nesten van vogels in gebruik zijn binnen het werkterrein (inclusief verstoringzone) en dat in gebruik zijnde nesten worden vernield of beschadigd of individuen tijdens het broedseizoen opzettelijk worden verstoord. Geconcludeerd wordt dat als gevolg van het voorgenomen plan en met inachtneming van bovengenoemde mitigerende maatregelen, geen sprake is van overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van vogels. Het aanvragen van ontheffing voor broedvogels zonder jaarrond beschermde is derhalve niet aan de orde.

6 Conclusie en aanbevelingen

6.1 Conclusie

6.1.1 Vaatplanten

In het onderzoeksgebied zijn geen groeiplaatsen van op grond van de Wet natuurbescherming beschermde soorten vaatplanten aanwezig. Het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming voor vaatplanten is niet aan de orde. Dit aspect staat derhalve niet aan de uitvoerbaarheid van het voorgenomen plan in de weg.

6.1.2 Vleermuizen

In het plangebied zijn vijf verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis in gebouwen (G4, G5, G6, G7 en G8) en één verblijfplaats van een ruige dwergvleermuis in een boom (B9) aanwezig die als gevolg van het voorgenomen plan vernield of beschadigd (kunnen) worden. Dit leidt tot een overtreding van artikel 3.5, vierde lid, Wet natuurbescherming. Voorafgaand aan de sloop van de betreffende gebouwen of de kap van de betreffende boom dient een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming aangevraagd te worden. Aangezien sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang en uit de onderliggende stukken bij het bestemmingsplan blijkt dat er geen andere bevredigende oplossing mogelijk is waarbij de aangetroffen verblijfplaatsen behouden kunnen blijven, wordt een ontheffing verleenbaar geacht indien de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten (gewone en ruige dwergvleermuis) wordt gewaarborgd. Dit kan door tijdig compenserende maatregelen te treffen zoals het ophangen van (tijdelijke) vleermuiskasten en/of (tijdig) aanbrengen van nieuwe voorzieningen voor vleermuizen in de nieuwbouw. Dit betreft bewezen effectieve maatregelen, die ervoor kunnen zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten niet in het geding komt. De benodigde ontheffing wordt derhalve verleenbaar geacht. Dit aspect staat derhalve niet aan de uitvoerbaarheid van het voorgenomen plan in de weg.

In het onderzoeksgebied, maar buiten het plangebied, gelegen verblijfplaatsen van vleermuizen, essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes van vleermuizen worden – al dan niet met toepassing van mitigerende maatregelen – niet zodanig opzettelijk verstoord dat hierdoor sprake is van een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde. Dit aspect staat derhalve niet aan de uitvoerbaarheid van het voorgenomen plan in de weg.

6.1.3 Marterachtigen

In het onderzoeksgebied zijn geen voortplantings- en rustplaatsen van op grond van de Wet natuurbescherming beschermde soorten marterachtigen aanwezig. Het onderzoeksgebied fungeert bovendien niet als essentieel leefgebied voor beschermde soorten marterachtigen. Het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming voor marterachtigen is niet aan de orde. Dit aspect staat derhalve niet aan de uitvoerbaarheid van het voorgenomen plan in de weg.

6.1.4 Vogels

In het onderzoeksgebied zijn geen nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats aangetroffen. Tevens zijn geen nesten van de bosuil aangetroffen in het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied fungeert bovendien niet als essentieel leefgebied voor vogels met een jaarrond beschermde nestplaats en/of voor de bosuil. Het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming voor vogels is niet aan de orde. Dit aspect staat derhalve niet aan de uitvoerbaarheid van het voorgenomen plan in de weg.

Voor andere (broed)vogels waarvan het nest niet jaarrond is beschermd, geldt dat werkzaamheden zodanig uitgevoerd moeten worden dat daarbij geen in gebruik zijnde nesten worden vernield of beschadigd of individuen opzettelijk worden verstoord. Op plekken waar dergelijke vogels broeden, dienen werkzaamheden die kunnen leiden tot beschadiging of vernieling van in gebruik zijnde nesten of tot opzettelijke verstoring van individuen uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen van vogels. Een andere mogelijkheid is om werkgebieden (inclusief de verstoringzone) voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels om te gaan broeden. In dat geval wordt voorkomen dat tijdens de bouwactiviteiten nesten van vogels in gebruik zijn binnen het werkterrein (inclusief verstoringzone) en dat in gebruik zijnde nesten worden vernield of beschadigd of individuen tijdens het broedseizoen opzettelijk worden verstoord.

6.2 Aanbevelingen

Aanbevolen wordt om de in deze rapportage genoemde mitigerende maatregelen ter voorkoming van een overtreding van verbodsbepalingen en compenserende maatregelen ter beperking van de effecten van overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming vast te leggen in een mitigatie- en compensatieplan.

Daarnaast wordt geadviseerd om waar mogelijk bovenwettelijk maatregelen te treffen waarmee het plangebied en de directe omgeving optimaler kunnen functioneren voor beschermde of niet beschermde waardevolle Rode lijstsoorten. Dergelijke bovenwettelijke maatregelen kunnen worden opgenomen in het mitigatie- en compensatieplan.

Fotobijlage

Figuur B1 1 Gewone dwergvleermuis spouwmuur oostvleugel Westerlicht

Figuur B1 2 Gewone dwergvleermuis dakrand torentje Westerlicht (rode pijl betreft invliegopening dakrand)

Figuur B1 3 Sporen gewone grootoorvleermuis torentje Westerlicht (rode pijlen betreft invliegopeningen)

Figuur B1 4 Gewone dwergvleermuis zwermlocatie (max. 10 zwermende dieren), (rode pijl betreft invliegopening dakrand)

Figuur B1 5 Gewone dwergvleermuis in Zusterflat zomer-, paar- en winterverblijfplaats (rode pijl betreft invliegopening)

Figuur B1 6 Gewone dwergvleermuis zomer-, paar- en winterverblijfplaats, (rode pijl betreft invliegopening spouw)

Figuur B1 7 Gewone dwergvleermuis zomer-, paar- en winterverblijfplaats, (rode pijl betreft compensatiekast waar vleermuizen reeds aangetroffen zijn in de zomer als het najaar)

Figuur B1 8 Gewone dwergvleermuis in Cadettenschool (buiten het plangebied) zomer-, paar- en winterverblijfplaats, (rode pijl betreft invliegopening spouw via dakrand gat)

Figuur B1 9 Indruk bomen met gaten in plangebied Westerhout, ziekenhuis park en buiten het plangebied in het Westerhout (nummer verwijzing naar Figuur 2-5)